

*Солодка Тетяна Ігорівна,
здобувачка вищої освіти
спеціальності 026 «Сценічне мистецтво»
Харківської державної академії культури*
Науковий керівник:
*Шумакова Світлана Миколаївна,
кандидатка мистецтвознавства,
доцентка кафедри режисури
Харківської державної академії культури*
<https://orcid.org/0000-0002-2269-3149>

СУЧАСНЕ СЦЕНІЧНЕ МИСТЕЦТВО: НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК КАРДИНАЛЬНО НОВІ МОЖЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ВИДОВИЩНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Сучасний рівень розвитку технологій розкриває як перед режисерами-постановниками, так і сучасними артистами, кардинально нові можливості реалізації творчого потенціалу. Сьогодні у світових та вітчизняних постановках все частіше новітні технології не просто створюють фон для артиста, а напряду вступають з ним у взаємодію, по суті, маркуючи прихід «нової сценічної ери».

Сучасні технології дивують своїм розмаїттям і можливостями. Інновацією на ринку обладнання стала інтерактивна підлога – ефектна графіка на підлозі, здатна миттєво реагувати на рух і змінювати зображення. Сигналом для початку роботи може слугувати як наближення людини, для чого система обладнана датчиками руху, так і будь-який звук, який ловиться сенсорами. На рівні з актуальною інтерактивною підлогою залучаються і всілякі настінні інтерактивні проєкції. Монтуються підлоги, як і звичайні світлодіодні екрани, – панелями. Панелі є обладнаними датчиками тиску, які при взаємодії з людьми і предметами, міняють зображення на підлозі. Відтак процес, що поєднує можливості нових технологій і дій актора, є складним та незвичним, оскільки всі дії відбуваються у просторі, що постійно знаходиться в русі та змінюється. Актор весь час має пам'ятати, що знаходиться в межах певних

рамок, має набувати нових навичок та тримати фокус-увагу не лише на своїй власній майстерності, а й на особливостях залучених технологій.

Нині технології досягли такої популярності, що артист може сам керувати частиною світлового обладнання та моделювати відео-контент напряду зі сцени, даючи команди он-лайн своїми руками. Роботи, дрони, штучний інтелект – весь цей арсенал «найновітнішої сценічної виразності» вступає на сцені у взаємодію з артистом, перетворюючи його самого і навколишній простір в контекст бажаної оповіді. Наприклад, з недавніх слід назвати проєкт Монатіка «АРТ оборона» з актуальними і зворушливими текстами пісень і «незрівняними» за емоційним впливом декораціями під візуальне транслявання – чарівної багатоповерхівки, розбомбленої спочатку та наповненої квітами й оживаючої наприкінці проєкту, який визначено «з точки зору дизайну і технічних ефектів грандіозним шоу (рівня Євробачення 2023), що «потрапило у нерв сьогоденському глядачеві» [1].

Особливо виокремлюється й блискуче та грандіозне шоу «Королева ночі» Олі Полякової, режисером якого є Герман Ненов – український режисер шоу, кліпмейкер, креативний продюсер. Відомий по роботі з Олею Поляковою, НК (Настею Каменських), Іриною Білик, Наталією Могилевською, Златою Огневич, Олегом Винником, групами «Час» і «Скло», НЕАНГЕЛИ, KAZKA та багатьма іншими. Герман Ненов стверджує, що «... шоу «Королева Ночі» було надскладним технологічно й вимагало величезної кількості часу для синхронізації всіх елементів. У Європі та Америці проєкти такого масштабу репетирують тижнями (або навіть місяцями) за повного технологічного забезпечення. Ми мали тиждень. Можу без тіні сумніву та скромності сказати, що нам вдалося створити шоу світового рівня» [2].

Варто пригадати й надзвичайну видовищність технологічних новацій у номері Jamala на Євробаченні: «в певний музичний момент, коли артистка стає на зазначене місце на підлозі, від неї простягається «цілий світ» мерехтливих візерунків, які з розвитком номеру, проявляються вже по всьому інтерактивному заднику. Квітковий візерунок «на очах оживає», зростаючи

під ногами Джамали під час першого приспіву, а другий куплет починається з того, що вже світ навколо неї руйнується. Співачка знаходиться на невеликому клаптику землі, оточеному тюремною кліткою з тремтячих вогнів. Світлова клітина зникає за емоційним фрагментом акапелли. І в драматичному фіналі пісні за спиною артистки піднімається і розкидається гігантське дерево, яке «вибухає» позаду співачки разом з пронизливим криком про допомогу» [3].

Підсумовуючи, слід зазначити, що науково-технічний прогрес упродовж останніх десятиліть актуалізував найпотужнішу інтенсифікацію розвитку техніки і технологій сцени. Відповідно, сучасні виразні рішення, без перебільшень, щодня все більше набувають масштабності, надзвичайної видовищності й образності сучасних шоу (поступ яких, на жаль, за наявної нині ситуації тимчасово уповільнено). Глядач, стикаючись із сучасним сценічним мистецтвом, не лише переглядає пропонований художній контент, а де-факто стає його співучасником, всеціло занурюючись у створені тут і зараз химерні світи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Аншлагове шоу Монатіка «ART оборона». Як артисту вдалося потрапити в нерв сьогоденню глядачеві. URL: <https://focus.ua/uk/culture/594990-anshlagovoe-shou-monatika-art-oborona-kak-artistu-udalos-popast-v-nerv-segodnyashnemu-zritelyu> (дата звернення: 15.03.24).
2. Як в Україні створити шоу світового рівня? «Королева ночі» Олі Полякової. URL: <https://karabas.live/koroleva-nochi/> (дата звернення: 15.03.24).
3. Продюсер Джамали тішить, що Євробачення проводить не Держдума. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/1970748-produsera-dzamali-tisit-so-evrobacenna-provodit-ne-derzduma.html> (дата звернення: 12.03.24).